

πέσει η στάθμη της στο αίμα κάτω από ένα οριακό επίπεδο. Όταν συμβεί αυτό, αρχίζει ξανά η παραγωγή της, μέχρι να ανεβεί πάλι η στάθμη της στο αίμα, οπότε σταματάει κ.ο.κ. Ο «ερεθισμός» των αδενικών κυττάρων, ώστε να παράγουν την αντίστοιχη ορμόνη αποδίδεται με τον όρο «διέγερση» του αδένου. Το σταμάτημα παραγωγής ή δράσης της ορμόνης αποδίδεται με τον όρο «αναστολή». Η αυξημένη ή η ελαττωμένη παραγωγή μίας ορμόνης οδηγεί σε σύνδρομο που είναι γνωστά ως ενδοκρινικές ή ορμονικές διαταραχές.

Παρακάτω αναφέρονται επιγραμματικά οι κυριότεροι ενδοκρινείς αδένες και τα πιο συνηθισμένα προβλήματά τους.

6. 4 ΥΠΟΦΥΣΗ

Η υπόφυση είναι ένας αδένας σε μέγεθος φιστικιού και έχει ένα πρόσθιο και ένα οπίσθιο λοβό. Βρίσκεται ακριβώς κάτω από μία περιοχή του εγκεφάλου που λέγεται υποθάλαμος. Ο υποθάλαμος παράγει ουσίες που διεγείρουν τον πρόσθιο ή τον οπίσθιο λοβό της υπόφυσης για να παράγουν με την σειρά τους τις ορμόνες τους.

6. 4. 1 Ορμόνες του πρόσθιου λοβού

α) Η αυξητική ορμόνη (Growth Hormone = GH). Ευνοεί τη σύνθεση πρωτεϊνών και τη διάσπαση του λιπώδους ιστού και ρυθμίζει την αύξηση των περισσότερων τμημάτων του σώματος. Έχει ανταγωνιστική δράση με αυτή της ινσουλίνης (βλέπε παρακάτω «ορμόνη παγκρέατος»).

Η υπερέκκριση της αυξητικής ορμόνης, στην παιδική ηλικία προκαλεί τον γιγαντισμό, ενώ στον ενήλικα προκαλεί μεγαλακρία, δηλαδή μέγιστο των άκρων (παλάμες, πέλματα, μύτη, αυτιά, κρανίο). Ελάττωση της έκκρισης στην παιδική ηλικία προκαλεί τον υποφυσιογενή νανισμό.

6. 4. 1^α Μεγαλακρία - Γιγαντισμός

Η υπόφυση ενήλικου ανθρώπου παράγει μεγαλύτερη από την κανονική ποσότητα αυξητικής ορμόνης. Αυτό συνήθως οφείλεται σε όγκο της υπόφυσης που λέγεται αδένωμα*.

Η υπερέκκριση της αυξητικής ορμόνης κανονικά θα προκαλούσε αύξηση του ύψους του σώματος. Επειδή όμως στους ενήλικες η αύξηση σε μήκος των οστών έχει σταματήσει στο τέλος της εφηβείας, η δράση της ορμόνης μπορεί να επηρεάσει μόνο το πάχος των οστών και να αυξήσει τον όγκο των ακραίων κυρίως τμημάτων, που «έχουν περιθώριο» να αυξηθούν.

Ποια είναι τα συμπτώματα: Εκδηλώνεται συνήθως κατά τη μέση και γεροντική ηλικία. Αρχικά, αυξάνεται το μέγεθος των χεριών και ποδιών. Ο άρρωστος το παρατηρεί από το στένεμα κάποιου δαχτυλιδιού ή από το ότι χρειάζεται μεγαλύτερο μέγεθος παπουτσιού. Αργότερα φαίνεται το κεφάλι και ο λαιμός πλατύτερος, ενώ το σαγόνι, το μέτωπο, η μύτη και τα αυτιά αρχίζουν να προεξέχουν. Η γλώσσα και το δέρμα γίνονται πιο παχιά και η φωνή γίνεται βαθύτερη. Ο άρρωστος αισθάνεται φαγούρα στα χέρια, κουράζεται και ιδρώνει